

*Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Житомирський торговельно-економічний коледж*

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи

_____ **С.В.Кондратюк**
" _____ " _____ 2018р.

Розглянуто та схвалено

на засіданні циклової комісії фізичного виховання, охорони праці та захисту Вітчизни

Протокол № 3 від 04.10.2018р.

Голова циклової комісії

_____ **О.Л.Батеньков**

Освітньо-кваліфікаційний рівень: молодший спеціаліст

Галузь 24 Сфера обслуговування

Спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа

Курс 2 Семестр 1 Група PO-3

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

Навчальна дисципліна «Основи охорони праці»

Екзаменатор О.Л.Батеньков

2018 - 2019 навчальний рік

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Тематичний план дисципліни розроблений відповідно до навчального плану Житомирського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ. Студенти вивчають вказану дисципліну на другому курсі протягом одного семестру. Курсом «Основи охорони праці» передбачено вивчення основних відомостей з правових та організаційних питань охорони праці, основ фізіології, промислової санітарії та гігієни праці, основ техніки безпеки, електробезпеки та пожежної безпеки..

Метою дисципліни Основи охорони праці є:

- формування у майбутніх фахівців необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з правових і організаційних питань охорони праці, основ фізіології, питань гігієни праці, виробничої санітарії, техніки безпеки та пожежної безпеки, визначеного відповідними державними стандартами освіти, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності.

- надання знань, умінь, компетентностей для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

- навчити вмінню використовувати закони та інші нормативно-правові акти, чинну нормативно-технічну документацію, засоби з охорони праці для того, щоб:

- складати інструкції з охорони праці;
- проводити навчання з охорони праці персоналу
- проводити інструктажі з охорони праці
- проводити розслідування нещасних випадків;
- оформляти необхідну документацію і складати акт розслідування;
- складати картку професійного захворювання по формі П-5.
- виконувати вимоги норм безпечної експлуатації електроустановок;
- забезпечувати електробезпеку об'єктів;
- вміти безпечно користуватись електроприладами та електроінструментом
- виконувати вимоги норм безпечної експлуатації устаткування та обладнання, застосування пожежо- та вибухонебезпечних і отруйних матеріалів і речовин, що використовуються під час виконання робіт;
- забезпечувати протипожежну безпеку об'єктів;
- вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння.

Освоєння студентами теоретичних знань з основ охорони праці забезпечується шляхом розкриття на лекціях сутності найважливіших понять, загальних положень, правових та організаційних питань в галузі охорони праці, організації охорони праці на підприємстві, основ фізіології та гігієни праці, виробничої безпеки..

Усний іспит з дисципліни "Основи охорони праці" розрахований на 6 академічних годин. Екзаменаційні завдання складаються з 30 білетів, що включають 2 рівноцінних теоретичних питання та одну практичну ситуацію з

кожної теми курсу, є однією з форм контролю навчальної роботи студентів, на основі яких оцінюється рівень засвоєння майбутніми спеціалістами дисципліни навчального плану. Для підготовки до відповіді кожному студенту надається до 30 хвилин. Успішність навчання визначається результатами усної відповіді на екзамені і фіксується з використанням наступних оцінок: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні циклової комісії фізичного
виховання, охорони праці та захисту Вітчизни
Протокол № 3 від 04.10.2018р.
Голова циклової комісії
_____ *О.Л.Батеньков*

Перелік питань з дисципліни "Основи охорони праці"

**Модуль I Правові та організаційні питання охорони праці.
Організація охорони праці на підприємстві.**

1. Які основні розділи містить дисципліна «Основи охорони праці»?
2. Які Ви знаєте основні терміни та визначення в галузі охорони праці?
3. Які закони України регламентують питання охорони праці? Що Ви знаєте про закон України "Про охорону праці"? Яка його структура?
4. Що Ви знаєте про Закон України "Про охорону праці"? Коли він був прийнятий, яка його структура?
5. З чого складається система державного управління охороною праці в Україні?
6. Які пільги мають жінки, що працюють, згідно в Кодексом законів про працю (КЗпП)?
7. Які пільги на виробництві мають працівники, що не досягли 18-річного віку? Які пільги мають працівники, що навчаються?
8. Які державні нормативно-правові акти з охорони праці (ДНАОП) діють в Україні?
9. Яка відповідальність передбачена за порушення законодавства про охорону праці?
10. Які органи здійснюють державний нагляд за охороною праці? Які їх основні повноваження і права?
11. Яким чином здійснюється громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці?
12. Що Ви знаєте про службу охорони праці підприємства? Яка структура і чисельність служб охорони праці?
13. Для чого створюється та які функції покладені на комісію з питань охорони праці підприємства?
14. Яка мета, основні завдання та зміст атестації робочих місць?
15. Назвіть, які існують кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка.
16. Які існують гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці?

17. Що Ви знаєте про вступний інструктаж з питань охорони праці? Яка його мета, правила проведення і оформлення?
18. Яку мету має стажування та дублювання працівника? Яких знань та навичок він повинен набути?
19. Які види навчання передбачені Типовим положенням про навчання з питань охорони праці?
20. Які існують види інструктажів з питань охорони праці, з ким, як та коли вони проводяться, яким чином оформлюються?
21. Назвіть основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням.
22. Які існують основні причини виробничих травм та професійних захворювань?
23. Як розподіляються травми за ступенем тяжкості?
24. Як здійснюється розслідування та облік нещасних випадків на виробництві?
25. Назвіть дії роботодавця та склад комісії по звичайному розслідуванню нещасних випадків на виробництві.
26. Які документи відпрацьовуються комісією при звичайному розслідуванні нещасного випадку та професійного захворювання? За якими адресами вони відправляються?
27. Назвіть дії роботодавця та склад комісії по спеціальному розслідуванню нещасних випадків на виробництві.
28. Які нещасні випадки на виробництві підлягають спеціальному розслідуванню? Назвіть склад комісії.

Модуль II Основи фізіології та гігієни праці

29. Назвіть чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці.
30. Яку роль грає центральна нервова система в трудовій діяльності людини? Що таке втома?
31. Яким чином класифікуються шкідливі та небезпечні виробничі чинники?
32. Як нормуються параметри мікроклімату та за допомогою яких приладів здійснюється їх контроль?
33. Що Ви знаєте про мікроклімат робочої зони?
34. Які існують заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату?
35. Назвіть склад повітря робочої зони та джерела забруднення повітряного середовища шкідливими речовинами.
36. Як здійснюється контроль за станом повітряного середовища на виробництві?
37. Перерахуйте заходи та засоби попередження забруднення повітря робочої камери.
38. Назвіть види вентиляції.
39. Що таке природна вентиляція? Яким чином вона здійснюється?
40. Які існують системи штучної вентиляції?
41. Як класифікується виробниче освітлення?

42. Перерахуйте основні вимоги до виробничого освітлення.
43. Як нормується освітлення? Які існують розряди зорової роботи?
44. Назвіть джерела вібрації. Як вона класифікується і чим характеризується?
45. Які існують методи контролю параметрів вібрацій?
46. Перерахуйте заходи та засоби колективного та індивідуального захисту від вібрацій.
47. Як нормуються та класифікуються шуми?
48. Перерахуйте методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шуму.
49. Охарактеризуйте параметри звукового кола: звуковий тиск, інтенсивність, частота, коливальна швидкість.
50. Назвіть джерела та параметри інфразвукових та ультразвукових коливань.
51. Перерахуйте основні методи та засоби захисту від ультразвуку та інфразвуку.
52. Що Ви знаєте про електромагнітні поля та випромінювання радіочастотного діапазону, їх вплив на людину?
53. Які існують заходи та засоби захисту від електромагнітних випромінювань і полів?
54. Назвіть особливості інфрачервоного, ультрафіолетового та лазерного випромінювання, їх нормування
55. Як класифікуються випромінювання оптичного діапазону? Назвіть джерела їх виникнення.
56. Які існують електричні травми? Перерахуйте причини електротравм
57. На які види підрозділяються електротравми та що є характерним для кожної з них?
58. Перерахуйте категорії приміщень та будівель за вибухопожежонебезпекою.
59. Які існують основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту?
60. Назвіть первинні засоби пожежогасіння, їх види, принципи дії, правила застосування.

Практичні ситуації

1. Ви працівник ресторану, одного із працівників вдарило електричним струмом. Ваші дії.
2. Бармен проводив санітарну обробку обладнання бару та посуду після закінчення робочого часу. При пересуванні по приміщенню мийної він посковзнувся на вологій підлозі і тримав травму. Чи є травма виробничою? Поясніть.
3. Офіціант прибрав зі столу після відвідувачів. Він посковзнувся на шкірці банана, впав і отримав серйозну травму. Який акт складається і чому.
4. У яких випадках акт за формою Н-1 не складається, а складається тільки акт за формою Н-5?

5. Поруч з Вашим рестораном знаходиться житловий будинок, в якому сталася пожежа. Офіціант під час робочої зміни рятував мешканців будинку і отримав опіки. Чи є травма виробничою? Поясніть.

6. У вашому готелі сталася пожежа. Кількість поверхів та приміщень, що сполучаються оберіть довільно. Визначте шляхи евакуації людей під час пожежі та назвіть евакуаційні виходи.

7. Ви власник ресторану, яку вентиляцію слід використовувати у кухні ресторану? Перелічіть основні вимоги до вентиляції.

8. При проектуванні власного кафе потрібно передбачити систему пожежних сповіщувачів. Якому виду пожежних сповіщувачів Ви надасте перевагу? Поясніть чому.

9. Ви власник ресторану. Якому виду освітлення надасте перевагу в залі обслуговування? Чому? Яким вимогам повинно відповідати освітлення?

10. Ви директор ресторану «Молодіжний» в кухні стався нещасний випадок через несправність жарової шафи, внаслідок цього постраждав працівник. Назвіть склад комісії по розслідуванні нещасного випадку. Який акт складається і чому?

11. У номері Вашого готелю сталася пожежа. Перелічіть небезпечні та шкідливі фактори, які можуть впливати на людину під час пожежі.

12. На кухні Вашого кафе стався нещасний випадок внаслідок несправності жарової кондитерської шафи. Встановіть причини, за яких міг статися нещасний випадок та запропонуйте заходи щодо їх усунення.

13. Ви голова комісії із розслідування нещасного випадку, що стався в гарячому цеху внаслідок несправності варильного котла. Які можливі причини цього нещасного випадку? Назвіть повноваження та обов'язки комісії з розслідування нещасного випадку.

14. Ви шеф-кухар цеху, де сталася пожежа, ваші дії, як керівника.

15. В заготівельному цеху Вашого ресторану стався нещасний випадок при експлуатації картоплечистки у власних цілях. Хто організовує розслідування, який акт складається і чому?

16. В складських приміщеннях ресторанного господарства сталася пожежа. Визначте шляхи евакуації. Вкажіть дії працівника під час виникнення пожежі.

17. Працівник їхав на роботу у власному автомобілі. Потрапив у аварію, який акт складається і чому?

18. Кухар в стані алкогольного сп'яніння приступив до виконання роботи. Отримав опіки через несправність газового обладнання варильного котла. Який акт складається і чому?

19. Експедитор ресторану «Міленіум» був відправлений у відрядження на власному транспорті для укладання договору на заготівлю і потрапив в аварію. Який акт складається? Відповідь обґрунтуйте використовуючи посилання на нормативні документи.

20. Ви зав. виробництвом їдальні. На що звернете увагу при організації робочих місць на кухні. Яким вимогам безпеки повинні відповідати робочі місця?

21. За наказом керівника покоївка готелю вийшла на роботу у свій вихідний день. Отримала травму. Чи є травма виробничою? Поясніть?

22. Охоронник готелю під час прямування на роботу автобусом, орендованим готелем, потрапив у аварію. Отримав травму, який акт складається і чому?

23. Бармен Вашого кафе помер на робочому місці від серцевого нападу. Назвіть склад комісії, термін роботи та обов'язки комісії по розслідуванню цього нещасного випадку.

24. Ви власник ресторану. На вашому підприємстві стався нещасний випадок. Які ваші дії як керівника. Запропонуйте заходи по запобіганню подібних нещасних випадків.

25. Покоївка готелю під час обідньої перерви вийшла в магазин. По дорозі назад впала та отримала травму, який акт складається і чому?

26. Різнорабочий кухні Вашого ресторану використовував електром'ясорубку у власних цілях, отримав електротравму через пробій напруги на корпус м'ясорубки. Який акт складається і чому?

27. Менеджер готелю їхав на роботу у на власному транспорті, отримав травму. Чи є травма виробничою, який акт складається і чому?

28. Неповнолітнього у віці 16 років взяли на роботу у ресторан готелю вантажником. Вкажіть за яких умов це можливо.

29. Кухар кафе перед початком робочої зміни проводив робоче місце до порядку. При пересуванні по кухні він посковзнувся і отримав травму. Чи є травма виробничою? Поясніть.

30. Посудомийниця ресторану під час робочого часу використовувала м'ясорубку у власних цілях, при цьому не користувалася товчачкою і як наслідок отримала травму. Чи є травма виробничою? Поясніть. Назвіть порядок Ваших дій як керівника.

Укладач: Екзаменатор Батеньков О.Л.

Критерії оцінювання

Усний іспит з дисципліни "Основи охорони праці" розрахований на 6 академічних годин. Екзаменаційні завдання складаються з 30 білетів, що включають 2 рівноцінних теоретичних питання та одну практичну ситуацію з кожної теми курсу, є однією з форм контролю навчальної роботи студентів, на основі яких оцінюється рівень засвоєння майбутніми спеціалістами дисципліни навчального плану.

Для підготовки до відповіді кожному студенту надається до 30 хвилин. Успішність навчання визначається результатами усної відповіді на екзамені і фіксується з використанням наступних оцінок: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Під час усної відповіді викладач керується такими критеріями оцінювання:

- Оцінка «відмінно» - відповідь дана повно, є логічною і послідовною, розкриті основні поняття. Використані знання узагальнюючого характеру з інших тем. Відповідь дана чітко, має творчий характер, оформлена за всіма вимогами. Зроблені висновки, наведені конкретні приклади. Ситуація вирішена вірно, опираючись на нормативно-правові акти з охорони праці.-
- Оцінка «добре» - відповідь дана правильно, розкриває суть питання. Допущені окремі неточності у формулюванні визначень та положень. Відповідь оформлена з дотриманням вимог, але не має логічної послідовності. Висновки обґрунтовані, проте недостатньо повні. Ситуація вирішена правильно, але обґрунтування дано не повністю.-
- Оцінка «задовільно» - відповідь по суті вірна, але неточна, неповна, непослідовна. Допущені помилки при оформленні відповіді; вона неконкретна, немає чітких висновків, ситуація вирішена вірно, але без обґрунтування та посилання на нормативно-правові акти
- Оцінка «незадовільно» - відповідь не розкриває суті питання, допущені грубі помилки. Відповідь оформлена непослідовно, неправильно, в дуже скороченому вигляді (неповністю), немає висновків, практична ситуація вирішена невірно.

ЗРАЗОК ВІДПОВІДІ НА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 2.

1. Які Ви знаєте основні терміни та визначення в галузі охорони праці?
2. Як нормуються параметри мікроклімату та за допомогою яких приладів здійснюється їх контроль?
3. Бармен проводив санітарну обробку обладнання бару та посуду після закінчення робочого часу. При пересуванні по приміщенню мийної він посковзнувся на вологій підлозі і тримав травму. Чи є травма виробничою? Поясніть.

Питання №1. Які Ви знаєте основні терміни та визначення в галузі охорони праці?

Важкість праці – це така характеристика трудового процесу, що відображає переважне навантаження на опорно-руховий апарат і функціональні системи організму (серцево-судинну, дихальну та ін.), що забезпечують його діяльність. Важкість праці характеризується фізичним динамічним навантаженням, масою вантажу, що піднімається і переміщується, загальним числом стереотипних робочих рухів, розміром статичного навантаження, робочою позою, ступенем нахилу корпусу, переміщенням в просторі.

Напруженість праці – характеристика трудового процесу, що відображає навантаження переважно на центральну нервову систему, органи чуттів, емоційну сферу працівника. До факторів, що характеризують напруженість праці, відносяться: інтелектуальні, сенсорні, емоційні навантаження, ступінь монотонності навантажень, режим роботи.

Виробниче середовище - сукупність фізичних, хімічних, біологічних та соціальних чинників що діють під час виконання людиною трудових обов'язків.

Сукупність чинників трудового процесу і виробничого середовища, які впливають на здоров'я і працездатність людини під час виконання нею трудових обов'язків складають **умови праці**.

Під **безпекою** розуміється стан захищеності особи та суспільства від ризику зазнати шкоди.

Реальне виробництво супроводжується шкідливими та небезпечними чинниками (факторами) і має певний виробничий ризик. **Виробничий ризик** – це ймовірність ушкодження здоров'я працівника під час виконання ним трудових обов'язків, що зумовлена ступенем шкідливості та/або небезпечності умов праці та науково-технічним станом виробництва.

Шкідливий виробничий фактор – небажане явище, яке супроводжує виробничий процес і вплив якого на працюючого може призвести до погіршення самопочуття, зниження працездатності, захворювання, виробничо зумовленого чи професійного, і навіть смерті, як результату захворювання.

Захворювання – це порушення нормальної життєдіяльності організму, зумовлене функціональними та/або морфологічними змінами.

Виробничо зумовлене захворювання – захворювання, перебіг якого ускладнюється умовами праці, а частота якого перевищує частоту його у працівників, які не зазнають впливу певних професійних шкідливих факторів.

Професійне захворювання (профзахворювання) – це захворювання, що виникло внаслідок професійної діяльності та зумовлюється виключно або переважно впливом шкідливих речовин і певних видів робіт та інших факторів, пов'язаних з роботою.

Небезпечний виробничий фактор – небажане явище, яке супроводжує виробничий процес і дія якого за певних умов може призвести до травми або іншого раптового погіршення здоров'я працівника (гострого отруєння, гострого захворювання) і навіть до раптової смерті.

Виробнича травма – пошкодження тканин, порушення анатомічної цілісності організму людини або його функцій внаслідок впливу виробничих факторів. Як правило, виробнича травма є наслідком нещасного випадку на виробництві.

Нещасний випадок на виробництві – це обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю або настала смерть

Питання №2 Як нормуються параметри мікроклімату та за допомогою яких приладів здійснюється їх контроль?

Основні *параметри мікроклімату*, - це:

- температура, С;
- відносна вологість, %;
- швидкість руху повітря, м/с;
- іонізація, n^+ , n^- ;
- інтенсивність теплового випромінювання, Вт/м².

В основу принципів нормування параметрів мікроклімату покладено диференційну оцінку оптимальних та допустимих метеорологічних умов у робочій зоні в залежності від категорії робіт, періоду року та виду робочих місць.

Під оптимальними мікрокліматичними умовами розуміють поєднання параметрів мікроклімату, які при тривалому та систематичному впливі на людину забезпечують зберігання нормального теплового стану організму без активізації механізмів терморегуляції. Вони створюють відчуття теплового комфорту та передумови для високого рівня працездатності.

Допустимі мікрокліматичні умови - це поєднання параметрів мікроклімату, які при тривалому та систематичному впливі на людину можуть спричинювати зміни теплового стану організму, що швидко минають і нормалізуються та супроводжуються напруженням механізмів терморегуляції в межах фізіологічної адаптації.

Відносна вологість повітря (відношення фактичного вмісту маси водяних парів, що містяться в даний час в 1м³ повітря, до максимально можливого їх вмісту при даній температурі визначається психрометром Августа, аспіраційним психрометром, гігрометром та гігрографом.

Для вимірювання швидкості руху повітря використовують крильчасті (0,3-0,5 м/с) та чашкові (1-20 м/с) анемометри а для визначення малих швидкостей руху повітря (менше 0,5 м/с) - термоанемометри та кататермометри.

Температура нагрітих поверхонь вимірюється за допомогою електротермометрів, термопар та інших контактних приладів.

Для вимірювання інтенсивності теплового опромінення використовують актинометри, термостовбці, спеціальні радіометри.

Питання №3

Бармен проводив санітарну обробку обладнання бару та посуду після закінчення робочого часу. При пересуванні по приміщенню мийної він посковзнувся на вологій підлозі і тримав травму. Чи є травма виробничою? Поясніть.

Відповідно до ст.15 Порядку розслідування нещасних випадків на виробництві (Постанова КМ України №1232-2011р.), підготовка до роботи та приведення в порядок після закінчення роботи знарядь виробництва, засобів захисту, одягу, а також здійснення заходів щодо особистої гігієни, пересування по території підприємства перед початком роботи і після її закінчення вважається обставиною. яка пов'язана з виробництвом. Таким чином травма, отримана під час обробки обладнання бару та посуду після закінчення робочого часу вважається пов'язаною з виробництвом.